

DAVID *or* GOLIATH

A Film by Anne Wivel about the World Press in Jerusalem

DAVID *or* GOLIATH

A Film by Anne Wivel about the World Press in Jerusalem

Med

Ola Andreasen, Mubarak Awad, Geoffrey Barcholet, David Bedein, Gerald Butt, Zeev Chafets, Mary Curtius, Mike Elkins, Ilya Gerol, Keith Graves, Rafi Horowitz, Kristian Mouritzen, Danny Rubinstein, Edie Sabbagh, Robert Slater, Steve Weizman, Elias Zananiri,

og

andre korrespondenter som arbejder i BEIT AGRON (regeringens pressehus) og i Jerusalem.

Instruktørassistent Louise Kjær, *Camera* Dan Laustsen, *Camera assistent* Eigil Jacobsen, *Lyd* Morten Degnbol, *Klip* Ghita Leavens Beckendorff, *Klippeassistent* Sys Jondahl, *Mix* Nana Gravesen, *Konsulent* Arne Bro, *Produktionsleder* Louise Kjær, *Produktionsassistent* Jane Graun, *Hebræisk konsulent* Bente Fjeldstrup, *Laboratorium* Johan Ankerstjerne A/S, *Negativklipper* Margit Jensen, *Mixe studie* Det danske Filmstudie, *Produceret for* Det danske Filminstitut, *Konsulent* Georg Metz, *Statens Filmcentral*, *Konsulent* Niels Jensen

Tak til

Staben på BEIT AGRON, The Israeli Defence Forces Spokesman Office, Khalid Abu Akrii, El Al, Ankerstjerne, Björn Blixt, Morten Degnbol, Lasse Ellegaard, Alain Franchon, Anders Jerichow, Kodak, Jimmy Leavens, Avis-hai Margalith, Ministry of Foreign Affairs in Jerusalem, Jens Nauntofte, Richard Oestermann, Ulrik Plesner, Sussi Pundik, Herbert Pundik, Hugh Scoefield, Hannah Siniora

Produceret af

Hanne Høyberg Filmproduktion 1988

Plakat og program: John Ovesen . Udgivet af SFC, 1988 . Trykt hos Arme og Ben ApS.

Orden og kaos

af Anne Wivel

»Den, som tillægger orden i tilværelsen stor betydning, har ikke mange chancer for at komme i kontakt med kærligheden«, sagde en letsindig person til mig på et tidspunkt, hvor jeg var stærkt modtagelig for sådan et udtryk.

Jeg har selvfølgelig overvejet det her i forbindelse med det private liv, men det har osse været nogle overvejelser værd i forbindelse med filmarbejdet.

Man må igen og igen gøre sig klart, hvad det er, der driver værket. Når man står på bar bund og skal begynde forfra med at skaffe penge til en ny film, må man ha' et sprog at arbejde med.

Om der inde i den helt personlige lyst til at gå i gang med en film ligger en slags snusfornuft gemt, som kan hentes frem i sproget.

Hvad angår filmen »David or Goliath« fik jeg lyst til at lave den en dag, jeg sad i Jerusalem og lyttede til en dansk journalist, der talte med chefen for den israelske stats pressekontor. Denne chef var en lille herre med et iltert temperament. Han talte dybt rystet om denne 40-årige stats historie. Om hvordan han efter 26 år i hæren havde visse tanker om, hvor svært det er at etablere og opretholde et demokrati i en verden, hvor man til alle sider er omgivet af udemokratiske systemer og traditioner.

Det var dels utrolig interessant at høre på hans historie – dels meget gribende at se dette menneske placeret lige i hjertet af en konflikt, som er uløselig for det enkelte menneske. Måden han talte på, hans dybe rødder i en middelalderlig verden i Jerusalem, hans opvæksts betingede angst for og had til araberne, hans liv igennem krig efter krig, hans forsøg på at forstå demokratiets væsen.

Filmens hovedpersoner

Måske var det ikke så meget, det han sagde, men måden han sagde det på. Gennem hans morbide humor, hans selvironi og charme, hørte jeg så tydeligt alle de andre stemmer, jeg i de dage i Jerusalem havde hørt. Palistinensernes velbegrundede beslutsomhed og oprør og udenrigskorrespondenternes tvivl i den daglige kamp med at beskrive det ubeskrivelige. Jeg så også her i pressechefens kontor for mig, alt hvad jeg havde set i de besatte områder af nød og krig.

Resten er en række æstetiske valg:

Jeg fik lyst til at gå ind i dette kaos og lave en film med focus på pressechefen og hans daglige univers og fik tiltro til, at der herigennem kunne fremkaldes nogle billeder af den konflikt, som rasede uden for hans kontors vinduer. Billederne skulle ikke stå på lærredet, men inde i tilskuernes egne hoveder.

Jeg kan stadig ikke påstå at ha' et overblik over mellemøst-konflikten, jeg kan ikke komme med et bud på en slags orden i dette kaos, jeg kan kun stole på lysten, eller kærligheden om man vil, til de personer, jeg har oplevet og set som aktører i filmens drama.

Således kom filmen i gang. Nu er den færdig.

Anne Wivel
November 1988

Mubarak Awad

Leder af Institute of Non-violence i Jerusalem. Udvist af Israel i juni 1988.

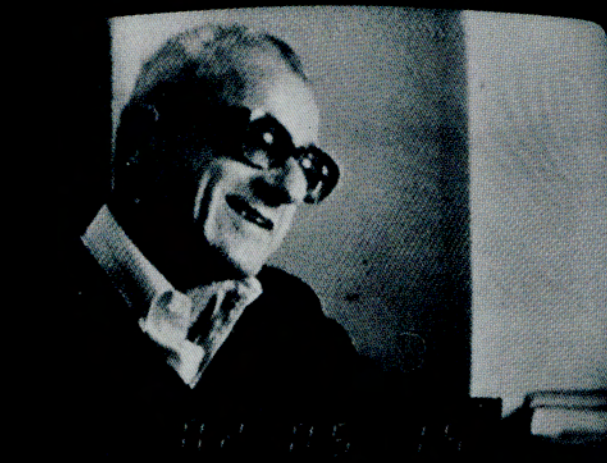
David Bedein

Media Relations Agency. Beit Agron.

Zeev Chafets

Forhenværende journalist, forfatter til adskillige bøger, bl.a. »Double vision« om pressens vilkår i Mellemøsten. Da filmen blev optaget, var han genindkaldt som talsmand for Israeli Defence Forces i Beit Agron.

Mike Elkins

Tidligere korrespondent for BBC i Jerusalem. Medlem af bestyrelsen for Foreign Press Association i Jerusalem, som anlagde sag mod den israelske stat i anledning af det første forbud mod journalisters adgang til de besatte områder.

Ilya Gerol

Russisk-canadisk journalist og forfatter og politisk analytiker ved dagbladet Ottawa Citizen i Canada.

Rafi Horowitz

Fungerende chef for regeringens pressekontor i Jerusalem.

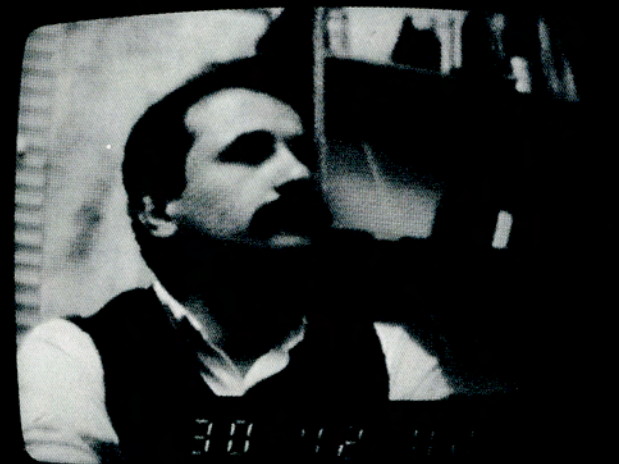
Steve Weizman

Korrespondent for Reuter i Jerusalem. Fik frataget sine israelske presseakkreditiver i oktober 1988.

Daniel Rubinstein

Redaktør ved D'Awar, det israelske arbejderpartis dagblad. Har ansvar for dækningen af de besatte områder.

Elias Zananiri

Redaktør ved Palestinian Press Services, som blev lukket af de israelske myndigheder i marts 1988.

David or Goliath

Af Lasse Ellegaard

»David eller Goliath«... allerede i titlen ligger et spørgsmål: Hvem er hvem? Og spørgsmålet er dobbeltbundet, i to niveauer så at sige.

Der er det store, eksistentielle spørgsmål om, hvorvidt israelerne har forvandlet sig til en pansret Goliath over for intifada'ens skarer af ubevæbnede, stenslyngende David'er – eller omvendt? Er disse David'er blot den synlige spids af de arabiske menneskemasser, som omgiver Israel til alle sider bortset fra vandsiden, og som jøderne, trods deres militære og teknologiske overlegenhed, fremdeles ser som den Goliath, de er tvunget til at bekæmpe for at bevare og udbygge fodfæstet i Eretz Yisrael, Landet Israel i bibelsk betydning.

Og der er det snævrere og mere konkrete spørgsmål: Hvem er David, og hvem er Goliath, når det kommer an på retten til at informere verden om denne konflikt? Er den internationale presse, dens journalister og redaktører, en medie-Goliath, der forhindrer den jødiske Davids »rene budskaber« i at nå ud til en verdensoffentlighed, som ellers ville have sympati for denne David, eller er den israelske stats propagandamaskine en kværende gigant, der styrer informationsstrømmen?

Det er lige midt i dette minefelt af uløste problemstillinger af modsatrettede spørgsmål, at Anne Wivels film befinder sig. Ved at skildre de internationale korrespondenters arbejde skildrer filmen den permanente konflikts væsen, som den ser ud i hovederne på jøder og arabere.

Helt konkret snakker vi om en 108 minutter lang 16 mm-dokumentarfilm i cinema vérité-genren, der er set fra et bestemt sted: Jerusalem. Og skildret fra en bestemt vinkel: Verdens pressens.

Og igen mere præcist: Optagelserne er spærret inde i et bestemt tidsrum, nemlig tre uger i marts 1988, da den palæstinensiske opstand i de besatte områder er tre måneder gammel. Og filmen har hovedsagelig valgt at opholde sig ét centralt sted: Bygningen Beit Agron i den jødiske del af Jerusalem.

Beit Agron huser det officielle israelske pressecenter, Government Press Office. Herfra udgår »kroppen« af den informationsstrøm, som dagligt orienterer verdensoffentligheden om den for tiden væsentligste del af det mellemøstlige problemkompleks: den palæstinensiske intifada, opstanden i de besatte områder. Og herfra hører vi andre om israelernes rolle i forhold til de arabiske nabostater, om Israels interne politiske modsætninger – når der er tryk på, og det har der været i mere end et år, arbejder flere tusinde pressefolk fra alle kontinenter hver dag med formidling af konfliktstof til en altid sulten medieverden.

Disse verdensoffentlighedens vagthunde og deres arbejdsvilkår er filmens synlige hovedtema. Men undervejs afdækkes et underliggende tema: Den israelske stats indbyggede modsætning til de vestlige idealer, den selv hylder på det formelle plan – og som Israel i stadigt stigende grad er blevet presset til at fravige, efterhånden som intifada'en har udviklet sig til en permanent krisesituation.

Filmens har således to »hovedspor« – de uafhængige journalisters dilemma med at vurdere nyhedsstrømmen fra konfliktens to parter, og de israelske myndigheders – personificeret i pressetalsmanden Rafi Horowitz – dilemma med at få verdenspressen til at tegne et positivt billede af Israel samtidig med, at skinnet af pressefrihed opretholdes.

I spændingsfeltet mellem de to interesser opererer Anne

Wivels dokumentarisme. Tilskueren følger de daglige rutiner med dækningen af den palæstinensiske opstand, og kommer samtidig ind under huden på den professionelle kynisme, som disse journalister udvikler. Filmen viser arbejdet med de palæstinensiske presse-kilder i det »ene spor« og den israelske pressetalsmands daglige balanceakt over for korrespondenterne i det »andet spor«.

Denne mands dobbeltrolle som kollega og kontrollant er vanskelig: Formelt er han tilhænger af en fri presse, men både militære og politiske hensyn er en hindring for, at pressefriheden kan fungere optimalt. Og hans problem er Israels problem – det ser ikke »elegant ud«, som det udtrykkes, at et demokratisk land lukker af for nyhedsstrømmens fri bevægelighed. Der har eksisteret censurbestemmelser for nyhedsstof fra Israel lige så længe, som der har eksisteret en militær konflikt – altså i mere end 40 år. Stof af »sikkerhedsmæssig betydning«, det vil sige om militære bevægelser og vitale sikkerhedsspørgsmål, har skullet gennem censuren. Og er som regel kommet det uden vrøvl. Men landet har været kendt for en yderst liberal holdning til pressen – bl.a. fordi verdenspressens vinkel på Israel i mange år var præget af en David-Goliath-tankegang, ja, den var tankegangen indtil seks-dages-krigen i 1967. Siden blev det sværere, men Israel hang på den tradition, det selv havde skabt. Først med intifada'en følte myndighederne sig presset til at lukke helt af for bestemte nyheder, en bestemt form for pressedækning. Tankegangen – som udviklingen sidenhen viste var forkert – var den, at hver gang de stenkastende palæstinensere så et TV-kamera eller en pressefotograf, kom der »gang i sagerne«. Uden pressefolk, ingen intifada – det var parolen og begrundelsen for

at forbyde journalister at tage til f.eks. Bethlehem, hvor turistbusserne hver dag ankom med deres ladninger af tilreisende pilgrimme.

Sådan noget skaber animositet, den kritiske holdning hos journalisterne kan tippe over i det fjendtlige, hvilket igen tvinger myndighederne til bestandigt at overveje graden af indskrænkninger, forbud og censur.

En kulmination i denne indre konflikt kom netop i marts 1988, da den israelske stat udstedte de første forbud mod dækning af begivenhederne i de besatte områder. Anne Wivel og hendes filmhold var til stede i den israelske højesteret i Jerusalem, da sagen blev behandlet, efter at de udenlandske korrespondenters organisation havde stævnet den israelske stat for intet mindre end forfatningsbrud.

I disse optagelser får tilskueren et usminket billede af konflikten mellem kravet om et åbent demokrati og de »sikkerhedsmæssige behov« for et (delvist) lukket samfund.

Denne konflikt vil køre videre, så længe Israel ikke har fundet en løsning på sine indre og ydre problemer. Det er ingen tilfældighed, at en af filmens medvirkende sidenhen har fået inddraget sit pressekort fra Government Press Office i Beit Agron. Det drejer sig om Reuter-journalisten, der taler med den arabiske redaktør af det palæstinensiske pressebureau, som israelerne lukkede i de uger, hvor filmen blev til, og årsagen til hans udelukkelse af det gode presse-selskab var, at han skrev kritisk om de israelske styrkers aktivitet på Vestbredden og i Gaza. Den officielle begrundelse er, at han ikke lod sin artikel gå gennem censuren.

Således er mediekonflikten eskalerende i samme takt, som

den konflikt, medierne prøver at skildre. At de aldrig gør det fuldkommen objektivt, er en almindelig anerkendt sandhed ikke mindst for journalisterne selv – men adgangen til oplysningerne er altid første forudsætning for, at journalisterne kan nærme sig sandheden. Søge hen i nærheden af, hvem der er David, og hvem der er Goliath.

Anne Regitze Wivel

Digter og filminstruktør.

Uddannet maler på Kunstakademiet 1977 og filminstruktør på Filmskolen 1980.

Har udgivet digtsamlingen **Faste indstillinger**. Gyldendal 1980.

Film:

Arbejde mod frihed – en film om Vridsløse Statsfængsel 1980

Motivation – billeder fra en ungdomsskole (sammen med Arne Bro), 1983.
(Det danske Filmakademis Robert-pris 1984).

Gorilla gorilla, 1984. (Det franske Filminstituts Label-pris 1984,
nomineret til Sølvbjørnen, Berlin 1984).

De tavse piger (sammen med Arne Bro), 1985. (Det danske Filmakademis Robertpris 1985).

Den lille pige med skøjterne, 1985. (Bodil-nomineret, 1985).

Ansigt til ansigt – en film om tro, håb og kærlighed, 1987.
(Bodil-nomineret 1988. Det danske Filmakademis Robert-pris, 1989).

Vand, 1988. (Ærespris Uppsala Film Festival 1988).

David or Goliath – a Film about the World Press in Jerusalem, 1988.

Alle film er i distribution hos Statens Filmcentral